

یک میلیون فارغ التحصیل دانشگاهی بیکارند

تازه‌ترین گزارش مرکز آمار نشان می‌دهد گروه اقتصادی

بر اساس آنچه مرکز آمار از بازار کار در زمستان 1400 منتشر کرده، نرخ بیکاری به 9.4 درصد رسیده که نسبت به زمستان 99 کاهش 0.3 واحد درصدی را نشان می‌دهد. به نظر نمی‌رسد این کاهش نرخ بیکاری به معنی ورود افراد جویای شغل به بازار کار باشد؛ چراکه در زمستان عمده رویکرد بازارها، بر اساس اخبار منتشره از مذاکرات پیرامون احیای برجام در وین بود و با طولانی شدن این مذاکرات و نبود یک خبر قطعی از یک سو و افزایش حداقل حقوق در سال جاری، به نظر می‌رسد وضعیت بازار کار در سال جاری پیچیده‌تر و حتی بغرنج‌تر شود. در اسفند سال گذشته بیش از دو میلیون و 409 هزار نفر بیکار بودند که حدود یک میلیون و 646 هزار نفر را جوانان 18 تا 35 سال تشکیل می‌دادند. این امر نشان می‌دهد که ظرفیت‌های اقتصادی کشور برای جذب نیروهای جوان کم است که می‌تواند نشأت گرفته از دو امر باشد؛ افزایش هزینه بنگاه‌های اقتصادی و واحدهای تولیدی برای به کارگیری از افراد و عدم ارتباط میان تحصیلات و آنچه کارفرمایان نیاز دارند؛ بر اساس داده‌های رسمی حدود 918 هزار نفر از افراد با تحصیلات دانشگاهی در زمستان گذشته بیکار بودند. با وجود اینکه این رقم نسبت به زمستان 99 کاهش داشته اما همچنان نگرانی‌ها در خصوص بیکاری فارغ‌التحصیلان دانشگاهی وجود دارد.

خروج از رکود؟

در زمستان گذشته نرخ مشارکت اقتصادی 40.4 درصد بود که نسبت به زمستان 99 حدود 0.5 واحد درصد کاهش داشته؛ جمعیت فعال نیز 25 میلیون و 582 هزار نفر بودند که حدود 23 میلیون و 173 هزار از آنها در گروه جمعیت شاغل 15 سال و بیشتر قرار می‌گرفتند؛ بیش از 38 هزار و 800 نفر در فاصله زمستان 99 تا زمستان سال گذشته به گروه افراد شاغل اضافه شدند. بیش از دو میلیون و 409 هزار نفر از

جمعیت 15 سال و بیشتر در زمستان سال گذشته بیکار بودند که نسبت به زمستان 99 افت داشته اما از آنجایی که همزمان از جمعیت فعال اقتصادی نیز کاسته شده، کاهش بیکاری نمیتواند نشانه‌ای از خروج اقتصاد از رکود باشد. به خصوص اینکه عوامل خروج از رکود که همانا برداشته شدن تحریم‌ها و بازگشت اطمینان نسبی به بازار، کاهش تورم و جلوگیری از روند شتابان متغیرهای پولی اثرگذار بر آن، همچنان در وضعیت نگران‌کننده‌ای قرار دارند.

حدود يك ميليون دانشگاه رفته بیکارند

بر اساس گزارش مرکز آمار در زمستان سال گذشته حدود 917 هزار فارغ‌التحصیل آموزش عالی بیکار بودند. سهم بیکاری این افراد از کل بیکاری کشور حدود 38.1 درصد بود. اگرچه که نسبت به زمستان 99 کاهش 42.6 هزار نفری داشته اما این امر نشان می‌دهد که وضعیت بازار کار متناسب با افرادی نیست که از دانشگاه‌ها فارغ‌التحصیل میشوند؛ تحصیلات و مهارت مورد نیاز در بازار با یکدیگر همخوانی ندارند یا برای شروع کار به سابقه کار نیاز است که آن نیز در افراد تازه کار یافت نمی‌شود. البته این وضعیت برای سالیان زیادی تداوم داشته و بارها نیز از سوی کارشناسان مورد انتقاد قرار گرفته بود. بیکاری جمعیت گروه سنی 18 تا 35 سال نیز یکی دیگر از نگرانی‌های داده‌های رسمی مرکز آمار بود؛ در زمستان سال گذشته يك ميليون و 646 هزار نفر در این بازه زمانی بیکار بودند، البته که نسبت به زمستان 99 کاهش حدود 94 هزار نفری داشت. اما نشان می‌دهد بازار کار به آن چیزی که مسوولان برایش ترسیم کرده‌اند، نرسیده است. نرخ بیکاری این گروه سنی در زمستان نیز 16.6 درصد بود.

سهم هر بخش از اشتغال چقدر است؟

در بخش دیگری از داده‌های مرکز آمار سهم بخش‌های اقتصادی از نیروی کار نیز مشخص شده که بر اساس آن خدمات با حدود 52 درصد و اشتغال بیش از 12 میلیون نفر در رتبه اول قرار دارد. این بخش از آن جهت مهم است که هر سیاستی مانند افزایش 57 درصدی حداقل دستمزد میتواند بر اشتغال افراد در این بخش تاثیر بگذارد. از آنجایی که بیشتر هزینه‌ها در بخش خدمات، مربوط به نیروی کار است بنابراین با افزایش حداقل دستمزد، انتظار می‌رود کارفرمایان گزینه «تعديل» یا همکاری به صورت پاره وقت را برای کاهش هزینه‌های خود در دستور کار قرار دهند. به نظر می‌رسد در سال جاری و به خصوص در بهار شاهد افزایش بیکاری و کاهش اشتغال خواهیم بود. پس از بخش خدمات، بخش صنعت با 33.6 درصد و 7 میلیون و 800 هزار نفر شاغل در رتبه دوم و بخش کشاورزی نیز با بیش از 3 میلیون و 300 هزار نفر در جایگاه سوم قرار گرفتند. سهم اشتغال ناقص در زمستان نیز حدود دو میلیون و

رشد اقتصادی و بیکاری؛ معادله دومجهولي

رشد اقتصادی کشور در سه ماهه اول سال 1400 حدود 6.2 درصد گزارش شد. در این فصل بیکاری نیز 8.8 درصد بود. در فصل تابستان که رشد فصلی به یک درصد کاهش یافت که عمده دلیل آن کاهش رشد همه بخشهای اقتصادی جز نفت بود. در تابستان سویه غالب کرونا در کشور به شدت گسترش یافته بود و عدم واکسیناسیون سریع گروههای سنی باعث شده بود که وضعیت اقتصادی کشور به خطر افتد. در این فصل نرخ بیکاری 9.5 درصد بود که نشان میدهد اقتصاد تا چه اندازه به مشکلات بیرونی و معضلات سیاسی و اقتصادی وابسته است. در پاییز و به دنبال تسریع در واکسیناسیون و کاهش محدودیت در فعالیت برخی گروهها، رقم رشد اقتصادی نیز به 5.1 درصد افزایش و نرخ بیکاری افراد 15 سال و بیشتر در این فصل نیز به 8.9 درصد کاهش یافت. مقایسه رابطه میان بیکاری و نرخ رشد اقتصادی نشان میدهد که در شرایط تحریمی و کرونا نیز نرخ رشد بیکاری میتواند نزولی باشد و حتی به پایینترین رقم خود از فصل بهار سال 98 (که نرخ بیکاری فصلی 10.9 درصد اعلام شده بود) برسد. اما این کاهش الزاما به معنی بهتر شدن شرایط برای افراد یا همان نیروی کار نیست، بلکه به معنی خروج نیروی کار از بازار و ترجیح بر حضور در گروه «جمعیت غیرفعال» است. همه چیز به تحریمها گره خورده

شاخص شامخ مدیران به عنوان یکی از معیارهای خروج اقتصاد از رکود در بهمن ماه و تحت تاثیر اخبار مثبتی بر «پیشرفت مذاکرات» قدری بهبود یافته بود. البته که اتاق بازرگانی ایران معتقد است این روند بهبود «حلزونی و آرام» بوده و حتی در دی ماه به کمتر از 50 واحد رسیده که با ورود به دوران رکود فاصله‌ای نداشته است. از آنجایی که گره «به نتیجه رسیدن مذاکرات» در اسفندماه و در پی خواسته تیم روسی، باز نشد به نظر میرسد این امر نیز میتواند بر شرایط بازارکار در بهار سال جاری تاثیر بگذارد و افراد بیشتری را از گروه فعالان اقتصادی خارج کند.

منبع: روزنامه اعتماد 20 فروردین 1401 خورشیدی